

BRANDEND EUROPA

Er zat een landarbeider gisteren
ergens in een dorp achter *Pinsk* in Polen
en werkte aan een wieg voor het kind,
dat zijn vrouw binnenkort ging baren.
Terwijl hij luisterde om het gesleep
te horen van de poten over de vloer
- de poten die er nog niet waren -
lachte hij zachtjes.
En zijn vrouw, die heen en weer liep,
breed en weelderig,
lachte ook zachtjes, omdat hij lachte.

Ze lachten echt.

Om dezelfde tijd – 22.00 uur –
stond een moeder op
van de bank, waar ze op doezelde,
in een kamer bij Kingscross (Islington)
en wurgde haar kind met een touw.
Toen stak ze een sigaret op en reed
in de richting van Holoway.

De rest is bijna te banaal
om te vertellen.
Maar wat zou het ons verwarmen
om als spandoeken te zien
de eensluidend schreeuwende, zwarte koppen
in honderden kranten
in het grote, christelijke land:
Onze geliefde zuster! Wat moet je hebben geleden!

En ergens in de Jeruzalemstraat (Moabit)
legt op datzelfde ogenblik een vrouw
een zuigeling aan haar borst.
Twee kleine handen tasten blind over
de opgezwollen, blauwgeaderde zak,
en een gulzige mond grijpt de tepel,
die onbeschrijfelijk pijn doet.
En als de honger gestild is,
wordt de kleine teruggelegd in de wieg,
om groot te kunnen groeien
- groot genoeg om,
als de tijd rijp is,
zich het hoofd te laten splijten door Schupo's
op een hoek van Bülowplatz.

Maar in de schemering komen ze naar mij toe –
vier etages omhoog, aan een lange, zwarte gang –
onbegrijpelijk velen op korte kraakbeen benen –

met kleine glimlachkultjeshanden
en ogen
- geen enkel kind heeft zulke ogen
- maar ogen geleend van de dag,
dat wij ze vermoorden - .
Ze leggen hun handen op mijn knieën
- en kijken me aan

Deze kleine, fijne handen,
die beschermd moeten worden
zodat ze sterk en soepel zijn
die dag, dat ze besturen de vlammenwerpers,
mijnenvelden en torpedo's
die Europa zullen verbranden.

Het nooit stoppende gekrioel van kleine
- van hele kleine kinderen.
En de ogen vragen verwonderd:
“- Waarom ben je boos op ons?
- waarom heb je dat mes in je hand?”

En even loopt er een trilling door mijn handen
- want daar is immers dat mes.

Zijn er nog mensen die bidden
- bijvoorbeeld slechts honderd
verdeeld over Engeland, Frankrijk, Duitsland, Scandinavië
- dus geen mensen die gebeden kunnen zeggen,
daar zijn er genoeg van;
maar mensen, die ze kunnen schreeuwen
- ze roepen
vanuit hun gedeelde, vreselijke afgrijzen.....
Dus geen vijf minuten 's morgens:
“- Heer, dank u voor slaap en rust!”
- en nog eens vijf 's avonds:
“- heb dank voor zon en gezondheid!”
Verheffen er zich nog stemmen
kaal en rechtop in de verwarring,
of verdrinkt alles in het lawaai.

Dat dwaze lawaai
van de pers, van verenigingen, van vergaderingen,
van kongressen
- van degenen, die zijn gekozen om te leiden.
Al die triomf – al die hese
kreten van zelfbewondering.....:
zo flink zijn wij – zo doelbewust (voor welk doel?)
- zo verlicht.
“- verlicht!” schreeuwen ze.
Verlichting! – niet veel meer verlichting
dan een stumperig, slaperig licht

afgedaald in de slijkbron in ons,
die we ons hart noemen.

“- Moordenaar!” huiveren we tegen de vrouw uit Islington.

O – wij gemene huichelaars!

Wat is onze hoogmoed – onze grenzeloze hoogmoed
anders dan moord – elke dag herhaalde moord
- moord begaan in de dwaze veronderstelling,
dat die ons verheft
boven degene, die we geacht worden te dienen.

“- Vrouwenschender!” staat er vol ergernis
in de kranten.

Alsof we niet massaal vrouwen hebben geschonden.

En hier – midden in het lawaai
deze al te uitdrukkingvolle ogen
van deze kleintjes,
die alles weten.

Laat ons slechts nog een keer
ruziën over de schuld aan de oorlog.
De kleintjes zullen bedroefd luisteren
toegevelijk.....

Want ze weten

- dwars door de vloed van woorden
- dat hier
- door de hoogmoed, de afgunst en de haat
in mijn vreselijk besmeurd bewustzijn
groeide de oorlog
als een haastige bloem.

Zijn er nog mensen, die kunnen bidden

- waarom verenigen ze dan niet hun hartzeer
in een schreeuw die de hemel laat schudden
(als er een hemel is!)

Waarom snikken ze niet:

- God – almachtige – die onze koninklijke harten
ziet in hun vernedering
- die hen ziet in hun vodden
van hovaardigheid, eigenwaan, hatelijkheid -.

Almachtige – schraap ons weg -;

neem de klomp vuil die in onze borst zit, weg;
- verwijder ons van de aarde, die we hebben misbruikt
- verpletter ons in de ellende van onze daden
in die landen, die we naar de afgrond leidden.

En laat een nieuw geslacht opgroeien
zonder herinnering aan onze schande
- een geslacht van de kleine kinderen

wier wiegen gisteren en vandaag
over de vloer dreunden
in Polen, Roemenië, Duitsland, Engeland.....

Maar als dat niet mogelijk is
- laat dan de kleine kinderen zich over ons erbarmen
- laat hen aan ons lenen uit hun rijkdom aan reinheid en onschuld
- een duit ter vertering uit de waarheid in hun ogen
- en geef ons jouw vrede.

Nis Petersen (1897-1943)
Uit: En drift Vers, Kopenhagen 1933

Vertaling uit het Deens: Jan Baptist, 1999/2021